

**Міфи та легенди. Первісні
уявлення людини про світ.
Чарівні істоти українського міфу**

Як сприймала світ давня людина?

Відчувала існування невизначеної сили

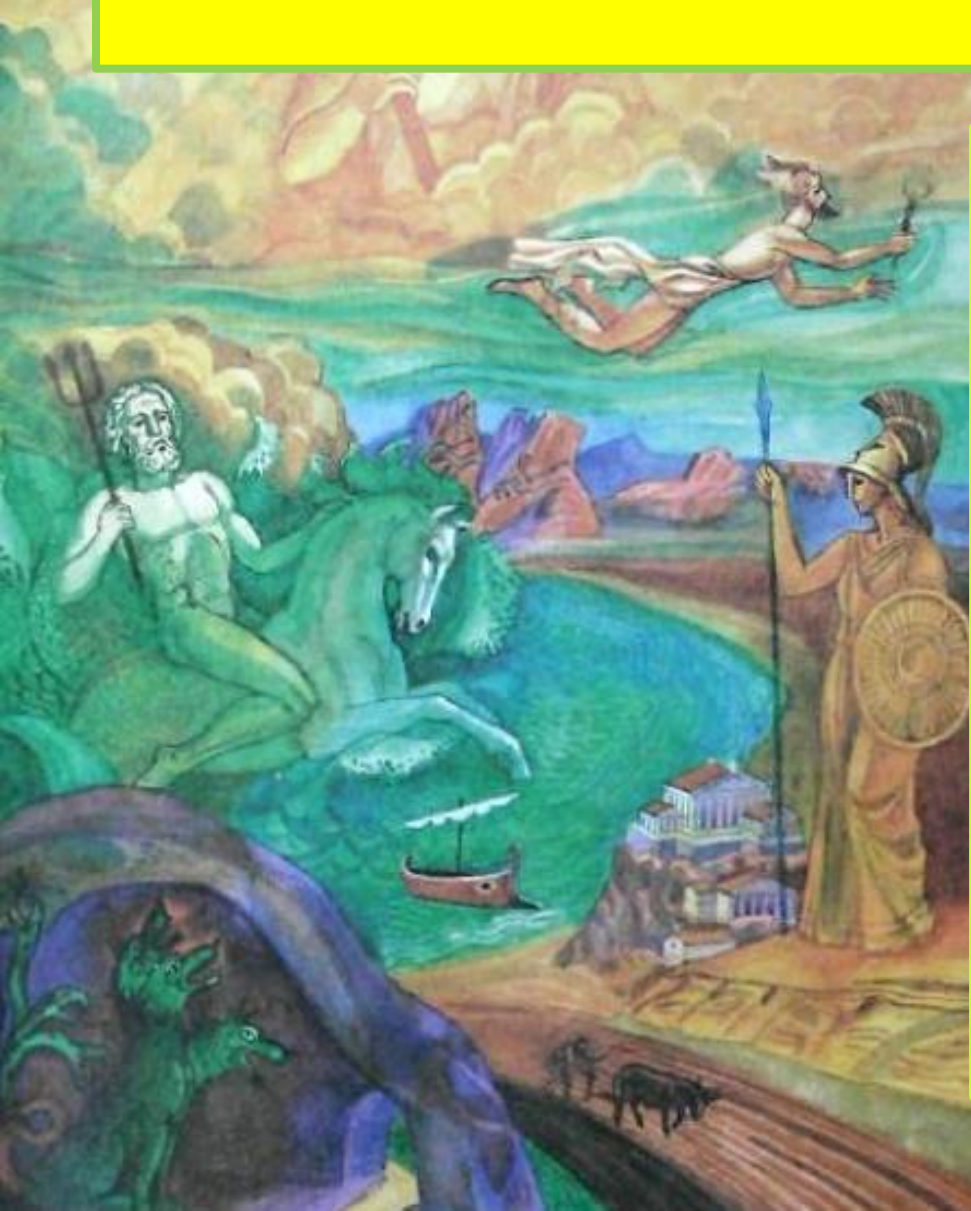
Яке страшне
небо!
Сховаймося від
його гніву!

Нічого... Ми
повторимо зараз
кілька слів- і
воно
подобрішає!

Хоче задобрити цю силу
з допомогою обрядів

Як сприймає світ давня людина?

З розвитком мови давня людина намагається впливати на сили природи не тільки магією танцю, малюнка, але також і словом.

“ Вона переконується, що можна не тільки «витанцювати» собі добрі лови, урожай чи намалювати певні звірята чи інші предмети і тим способом їх заворожити— але так само можна їх заворожити, закласти і описати СЛОВОМ” (М.Грушевський).

**Міф- розповідь,
бесіда, речення,
СЛОВО...**

**Міфи-
першоджерело
словесного
мистецтва.**

**У наших предків
не було наукових
знань з фізики,
астрономії або
антропології.**

**Міфи виконували
роль науки,
пояснювали
навколишній світ.**

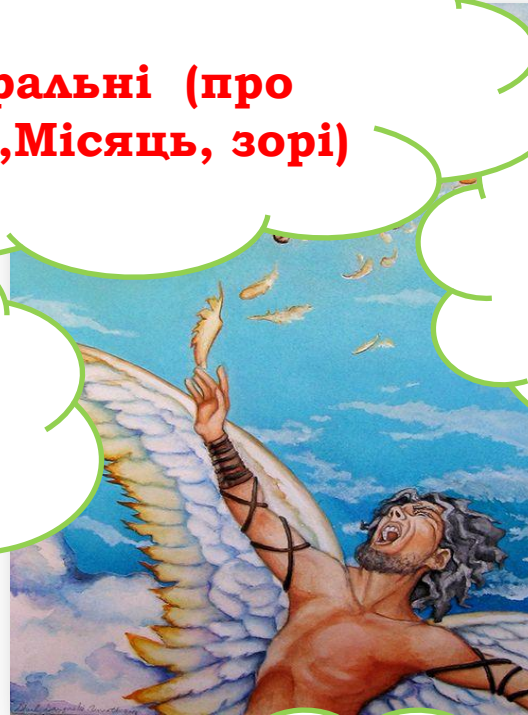
**За допомогою міфів
різні народи світу
намагалися пояснити
самих себе, свої
уявлення про добро і
зло.**

Класифікація міфів

**Астральні (про
Сонце, Місяць, зорі)**

**Космогонічні
(про створення
світу)**

**Етіологічні
(про явища
природи)**

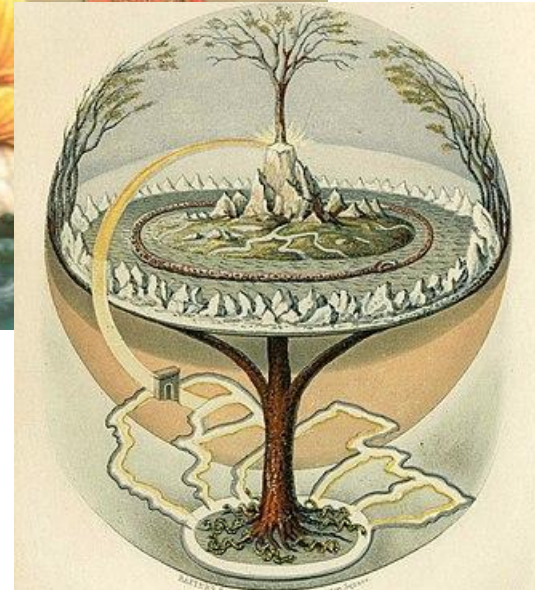
**Антропогонічні
(про людину)**

**Культові
(про священні
предмети,
ритуали)**

Космогонічні міфи

Що ви знаєте про створення світу?

Космогонічні міфи

У багатьох народів існує поняття світового або космічного яйця, з якого народжується Всесвіт. Одна половина яйця стає небом, інша — землею, а жовток — сонцем

Багато міфів про появу бога-творця Всесвіту з дна океану: "Вода раптом затремтіла, сколихнулася, і на поверхні з'явився великий бог Атум. Неймовірним зусиллям Атум відірвався від води, злетів понад безоднею і, піднявши руки, промовив чарівне слово".

Астральні міфи

Скандинавія:
небесні світила-
це герої, які
потрапили на
небо.

**Нова
Зеландія:**
вища сила
"відірвала"
небо від
землі.

Корея: Сонце і Місяць- пара
подружжя або брат і сестра,
місяць підпорядковується
сонцю.

Антропогонічні міфи

Тибет:
людина
походить
від мавпи.

Австралія:
перші люди
виходять з
яйця.

Африка: людина
походить з із
світового
дерева.

Шумери: люди
раніше росли, як
трава, під землею.
Згодом бог Енкі
проробив мотикою
дірку в землі і люди
вийшли звідти.

Міфи і легенди пояснюють походження певних явищ

Міф:

**-стверджує
істинність подій;**

**-пояснює появу
чогось всесвітнього
чи
загальновідомого.**

Легенда:

**-підкреслює
недостовірність
оповіді;**

**-зображує події
локального
масштабу.**

Чарівні істоти українського міфу

Род-один з головних богів, покровитель роду та долі.

Дажбог-бог Сонця

Берегиня- уособлення материнського заступництва від усякого зла; дух-охоронець осель та родини.

Чарівні істоти українського міфу

Стрибог-
бог вітру

Мара- богиня
хвороби,
смерті

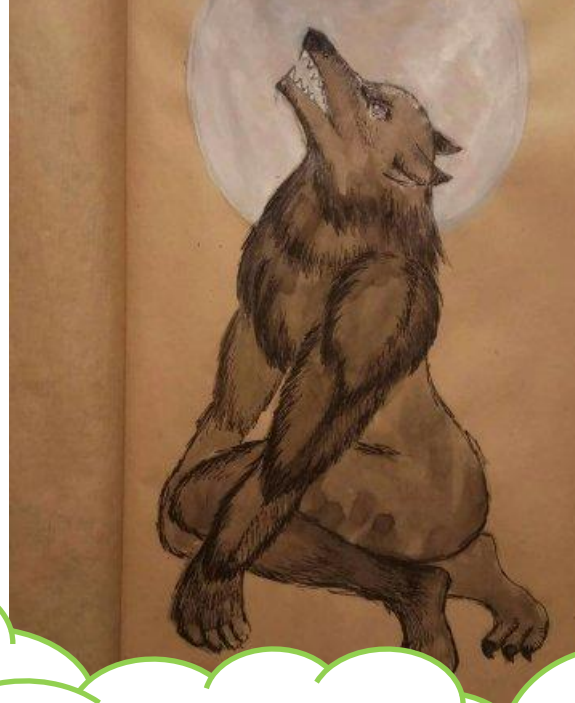

Перун-бог
грому і
блискавки

Чарівні істоти українського міфу

Лісовик— дух лісу, його господар. Живе на густих деревах або по дуплах сухих дерев.

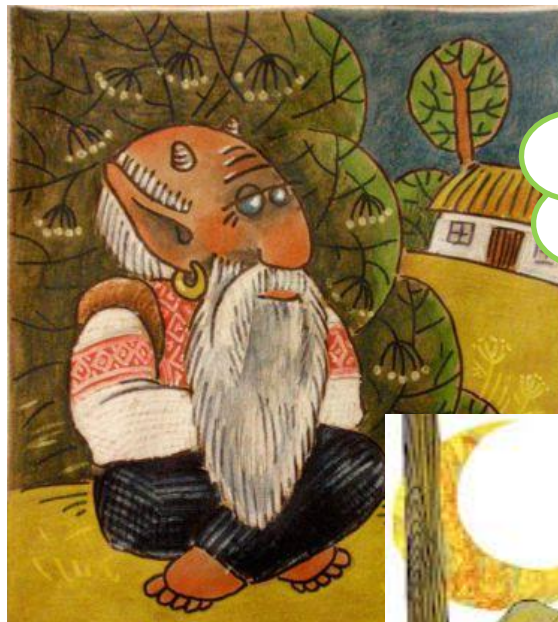
Вовкулака— людина, яка перетворилась у вовка.

Мавки— душі утоплениць та дівчаток, померлих без хрещення

**Польовик —
«польовий біс»,
міфічний володар
полів.**

**Дідо
(Капуш) —
домашній
дух.**

**Нічниці —
відбирали у
людини, надто в
маленьких дітей
сон.**